



Stora kontraster: Golfbanan Panorama Course med magnifik utsikt över Sousse och ett traditionellt sätt att ta sig fram med häst och vagn i öknen.



Rekordturism för Tunisien

Sol och bad på sommaren Golf under vinterhalvåret

Text och foto LO Rindberg

Tunisien håller ställningarna som attraktivt turistland. De två senaste åren har inneburit rekord i antal besökare – drygt 6,3 miljoner! 112 000 skandinaver turistade ifjol i Tunisien. Och utbyggnader av nya hotell, restauranger, golfbanor och andra attraktioner sker snabbt. Nu satsar man på en åretrunt-turism med sol- och badturister under sommarhalvåret, golf och upplevelseturism i "Den stora Södern" under vinterhalvåret.

Sedan mer än 40 år tillbaka har skandinaver semestrat i Tunisien, på senare år i allt större skaror. I början av 60-talet var Sousse den främsta turistdestinationen för svenskar, med utflykter till Monastir, bergsbyn Matmata och den romerska amfiteatern i El Djem. Sedan kom Hammamet i ropet och utflykterna gick till Tunis, Kartago och konstnärsstaden Sidi Bou Said.

Därefter öppnades vad man kallar "Den stora Södern" för turismen. I jeep färdades man genom stäpplandskap och över de stora saltsjöarna till oasstäder som Douz, Tozeur och Kebeli. Man gjorde utflykter i Sahara. Man flög till paradisen Djerba. Man upptäckte ett annat Tunisien i det skogrika Tabarka i norr och man utforskade romerska ruinstäder som Bulla Regia och Dougga. Det var rent otroligt så mycket Tunisien hade att erbjuda sina besökare!

Badparadisen Sousse och Hammamet

Badparadisen i Sousse och Hammamet är det många turister som har återkommit till år efter år. Idag är Sousse med sina 300 000 invånare Tunisiens tredje största och helt turistpräglade stad. Charterflyget går till den närbelägna flygplatsen i Monastir. Numera är Sousse en åretrundtdestination, för när sol- och badsäsongen är över tar golfsäsongen vid. I Sousse finns Tunisiens äldsta golfbana, Sea Course, som öppnades för trettio år sedan, och som numera kombineras med Panorama Course, tillsammans 36 hål. Golfbanorna ligger bekvämt nära hotellen.

Två golfbanor finns det även i Hammamet, som växt ut mycket snabbt på senare år. Här finns idag totalt 60 000 hotellbäddar, varav 25 000 har tillkommit



Se upp för kameler! Varningsskylt vid vägen till oaserna Chebika och Tamarza.

helt nyligen genom den nya stadsdelen Yasmine Hammamet, som byggts på en gammal saltsjö. Jasmin är Hammamets symbolblomma, därav namnet.

Förutom 25 000 nya hotellbäddar rymmer Yasmine Hammamet Nordafrikas största marina med plats för 740 båtar, en nybyggd medina, nöjesparken Kartagoland för barn och skridskobanan Blue Ice.

Arkitekturen i den nybyggda stadsdelen baserar sig delvis på en äldre morisk stil, det gäller även det nyaste femstjärniga hotellet Hasdrubal Thalassa & Spa, tillhörigt hotellkedjan Leading Hotels. Här finns världens största hotellsvit på 1542 kvadratmeter för att bland annat kunna härbärgera arabiska oljeshejker med uppvaktnig.

Tvärs över havsviken ligger det historiska Hammamet med sin 1400-talsborg och här längs stranden flanerar man gärna en tidig morgon i soluppgången och kanske dricker man en kopp kaffe i det dygnetruntöppna mysiga kaféet vid strandpromenaden.

"Den stora Södern"

Från Hammamet och Sousse tar vi "Olivträdsvägen" söderut mot "Den stora Södern", ett geografiskt begrepp som i Tunisien omfattar så vitt skilda platser som till exempel grottbyn Matmata, romarstaden El Djem, saltsjön Chott El Djerid, paradisen Djerba och oasstäderna Douz, Tozeur och Kebeli i Sahara.

Det lär finnas omkring 60 miljoner

olivträd i Tunisien och efter några timmar på den s.k. "Olivträdsvägen" är man övertygad om att man sett de flesta. Spikrakt går vägen fram till romarstaden El Djem, där den väldiga amfiteatern dominerar stadsbilden. Det här är platsen för El Djemfestivalen med klassisk musik sommardag. Det är snudd på att hela stadens befolkning skulle kunna rymmas i teatern med plats för 35 000 personer!

I det blånande fjärran anas Atlasbergen och efter ett par timmars bilkörning når vi berberbyn Matmata. Här lever fortfarande några familjer i grottbostäder och vi hälsar på hos Fatima, som är född här och har bott här i hela sitt liv, nu omgiven av tre generationer ättlingar. Men de flesta som tidigare bodde här har flyttat till bekvämare och modernare bostäder. Ett grotthotell finns för den som vill pröva på hur det är att övernatta i en urgröning i berget, men det finns också moderna och bekväma hotell. Matmatas bergiga ökenlandskap är numera populärt för filminspelningar. Det var här som Star Wars och delar av Den engelske patienten spelades in.

Chott El Djerid – "Djävulens badkar"

Nu närmar vi oss Chott El Djerid, Djävulens badkar som den kallas, den enorma saltsjön på tröskeln till Sahara i södra Tunisien. En fyra mil lång och nästan spikrak väg leder över dess smalaste och till synes nästan uttorkade del. Här finns inte ett liv, här växer inte ett grässtrå. Men saltkristallerna gnistrar ►



I väntan på start i kamel-maraton i Douz.

► vackert i solen och vid en rastplats har någon skulpterat en häst med ryttare av saltmassan.

Vid Chott El Djerid ska man kunna se hägringar. Fata Morgana eller un Mirage, som fransmännen säger. Behöver man stanna här ska man inte gå alltför långt ut på vägrenen, varnas jag, och ser hur saltgyttjan gungar upp och ner. Men jeep efter jeep och många vanliga personbilar passerar i god fart på väg mot Palmlandet som oaserna kallas. Sommartid når temperaturen här mellan 40 och 50 grader, vintern kan liknas vid en vacker svensk högsommardag.

Douz – "Porten till Sahara"

Vi närmar oss Douz, "Porten till Sahara", genom en skog av palmer. Här bor 35 000 människor, som de flesta lever gott av ökenturismen och vad den för med sig. Nu råkar det vara Kamelmaraton just den dag vi anländer och många kamelförare från när och fjärran har ställt upp för att tävla i det 42 km långa loppet. Med musik och dans och högtidliga tal öppnas tävlingen. Det är ett imponerande färgstarkt startfält som radar upp sig ute på sanddynerna.

Kebeli är en annan oasstad, känd för sina hälsosamma varmvattenkällor. To-

zeur är den största oasstaden i Tunisien. Här bor 60 000 människor, som också dragit fördel av ökenturismen. Annars är dadelexporten en viktig inkomstkälla.

Det historiska museet Dar Cherait i Tozeur är absolut värt ett besök. Här visas tunisiska traditioner och folklore i förnämliga utställningar och även en tekniskt avancerad tidsresa har gestaltats.

Tvåmiljonerstaden Tunis

Vill man inte åka hela vägen tillbaka i jeep kan man ta flyget från Tozeur till Tunis på en timme. Och det är verkligen en kontrast att komma från oasen Tozeur till tvåmiljonerstaden Tunis och känna dess häftiga puls.

Trafiken är livlig längs den pampiga paradgatan Avenue Habib Bourgiba, namngiven efter den tidigare presidenten. Paradgatan kantas av moderna storhotell, men går man i riktning mot Place de Victoire kommer man snart in i det medeltida Tunis med dess orientalistiskt präglade 500 år gamla medina, som numera tillhör UNESCO:s världskulturarv.

Ett besök på Bardomuseet är förstås ett måste i Tunis. Det är inrymt i ett före detta Haremspalats. Här finns världens finaste samling av mosaiker. En del

mosaiker går från golv till tak i de stora salarna, andra är små, eleganta konstverk och många finns det naturligtvis bara fragment kvar av.

Kartago och Sidi Bou Said

Bara 15 km nordöst om huvudstaden Tunis ligger Kartago, eller rättare sagt resterna av det som en gång var Kartago, grundat för 3000 år sedan av fenicierna och systematiskt plundrat och förstört av romarna, därefter av vandalerna.

Idag är Kartago snarast en förort till den snabbt växande huvudstaden Tunis. Vad turisten på snabbbesök ser av Kartago är i stort sett resterna av Antonius Pius termer vid bukten, som en gång var hamn för så många fartyg från hela den då kända världen. En rundtur i området ger dock en uppfattning om hur stort Kartago var.

Strax intill ligger den lilla pittoreska byn Sidi Bou Said, som klättrar brant uppför ett berg, och med strålande utsikt över den azurblå bukten. Inte undra på att många konstnärer fastnat för den här byn och bosatt sig här eller öppnat konstgalleri. Kritvita hus med vackert blåmålade dörrar, balkonger och fönster kantar vägen upp till Café des Nattes, där man gärna slår sig ner på någon av



Skomakaren Djedidi Mohamed tillverkar handgjorda skor av getskin och kamelhår på marknaden i Douz.

Traditionell tunisisk musikunderhållning med trummor och flöjter.



Restauranggatan i nybyggda Yasmine Hammamet.

Den gigantiska amfiteatern i El Djem med plats för 35 000 åskådare.

de mattklädda sittplatserna för att njuta en kopp mintte.

Djerba med 365 moskéer

Många på sol- och badsemester i Tunisien väljer idag att flyga direkt till ön Djerba, en idyllisk liten ö, ca 50 mil söder om Tunis och nära den libyska kusten. Djerba har ett mildt och hälsosamt klimat.

Homeros berättar i Odysséen hur Odysseus och hans följeslagare på den äventyrliga resan till Ithaka nådde Lotofagernas ö och upplevde en sådan lycka, att de för en tid glömde bort sitt hemland. Senare tiders uttolkare av Odysséen har funnit att Lotofagernas ö borde vara identisk med den tunisiska ön Djerba. Det är den största ön vid Nordafrikas kust, men bara en femtedel så stor som t ex Gotland.

Djerba har en historia, som inte bara hör samman med den grekiska mytologin. Hit kom också fenicierna

långt innan Kartago grundades och när den babyloniske kung Nebukadnezar plundrade Jerusalem på 400-talet före Kristus gav han upphov till en stor judisk bosättning på ön. Så kommer det sig att det på denna ö med sina 365 moskéer – en för var dag på året – även finns en vacker och välbesökt synagoga.

Med en och en halv miljon dadelpalmer och en halv miljon olivträd är Djerba som en stor oas. Allt vatten på Djerba hämtas ur djupa brunnar och det räcker till omfattande odlingar.

Tabarka i "det gröna Tunisien"

Den som vill upptäcka en överraskande annorlunda del av Tunisien ska besöka Tabarka i norr, som med sina skogklädda åsar, bördiga åkrar och böljande gröna kullar är en del av "det gröna Tunisien". Det här är också korkekens land och de doftande pinjeskogarnas, dit många lockas av vildsvinsjakt.

Tabarka är den senaste i raden av utbyggda turistorter i Tunisien med tjugig marina, lyxiga hotell och en naturskönt belägen golfbana. Men under nyasfalterade vägar döljer sig lämningar av en tvåtusenårig kultur; romerska vägar, husgrunder, mosaiker, keramik, smycken och mynt.

Romerska ruinstäder

Bara sex mil från turistorten Tabarka ligger den romerska ruinstaden Bulla Regia, och ytterligare några mil bort ännu en romersk ruinstad, Dougga, båda väldigt vittnande om romersk ingenjörskonst för mer än 2 000 år sedan.

I det vänliga turistlandet Tunisien finns något att upptäcka för alla ochenvar. Och fortfarande är det ett förvånansvärt billigt land att turista i.

Det finns förutsättningar för att 2007 ska bli ett nytt rekordår för turismen till Tunisien.